Anarkistinen kirjasto
Anti-Copyright

Lisa Bendall
Anarkismi ja feminismi
1994

Haettu 3.2.2014 osoitteesta:
https://sites.google.com/site/vallankritiikki/vaeaerin-ajateltua
Anarchism and Feminism. Lehdestä *The Raven* #21: 1994, 34–42.
Suomennos: Ulla Vehaluoto. Käännös julkaistu myös lehdessä
Pomminheittäjä #10: 1997, 28–32.

fi.theanarchistlibrary.org

Anarkismi ja feminismi

Lisa Bendall

1994

Puhe Lontoon Anarchist Forumin kokouksessa 5.2.1993

Olen siis täällä tänään puhumassa anarkismista ja feminismistä. Otsikko kuulostaa siltä kuin tarkoituksenani olisi esitellä jokin laaja ja monipuolinen tutkimus näiden kahden liikkeen historiallisesta suhteesta toisiinsa, analysoida tätä suhdetta (tai sen puutetta), luokitella kummankin liikkeen vaikutusta toiseen viitaten yksittäisiin teoreetikkoihin ja ikään kuin tarkoituksenani ylipäänsä olisi esittää oikein kunnon kuva kaikesta siitä, mitä tämä otsikko pitää sisällään.

Tuo kaikki kuulostaa kyllä hyvin vaikuttavalta, mutta tarkoituksenani ei todellakaan ole tehdä noin valtavaa tutkimusta. Sen sijaan aion tänään puhua nimenomaan omista anarkismin ja feminismin käsityksistäni ja viitata tärkeimpiin teoreetikkoihin niin vähän kuin vain suinkin mahdollista. Miksi minä haluan, että minua kutsutaan anarkistiksi? Miksi pidän itseäni feministinä? Mikä on näiden kahden liikkeen välinen suhde, vai onko sitä? Mitä sanottavaa niillä on toisilleen ja miten hyödyllistä se on? (Edelleen omasta näkökulmastani.)

Minulle anarkismi ja feminismi merkitsevät pohjimmiltaan samaa oppia erilaisin painotuseroin. Niiden perustavat periaatteet

(siten kuin minä ne ymmärrän) ovat samanlaisia, elleivät peräti identtisiä. Molemmissa on kyse luovuudesta ja vapaudesta. Molemmat esittävät sellaista yhteiskunnan kritiikkiä, joka vaatii yhteiskunnan massiivista muuttamista. Niillä on kylläkin merkittäviä hahmotuseroja siitä, miten tulee toimia. Tänä iltana aion kuitenkin väittää, että olivatpa niiden metodit ja painotukset mitä tahansa, niiden utooppiset näkemykset ovat itse asiassa huomattavankin samanlaisia ja ne voidaan kätevästi yhdistää luotaessa puitteita sellaiselle muutokselle, jonka uskon niiden molempien haluavan aikaansaada.

Miksi siis pidän itseäni sekä anarkistina että feministinä? Kun kysyn itseltäni, mihin minä kaikkein perustavimmin uskon, huomaan, että keskeisintä ajattelulleni on ihmisoikeuksien käsite. Ihmisoikeuksien rikkomukset kaikissa muodoissaan saavat minut herkimmin liikuttumaan ja raivostumaan. Mutta mitä ovat ihmisoikeudet? Niistä voidaan tehdä listoja – oikeus olla joutumatta kidutetuksi, oikeus syödä, oikeus puhua ja ilmaista itseään vapaasti, jne. jne. – mutta mikä piirre näitä kaikkia luonnehtii? Mikä niitä yhdistää? Yrittäessäni keksiä perustavaa ihmisoikeutta, josta kaikki muut voitaisiin johtaa, olen päätynyt seuraavaan muotoiluun: yksityisen ihmisen oikeus elää ja kehittyä siten kuin hän haluaa ja siinä määrin kuin on mahdollista, tämän halun ja laajuuden perustuessa ainoastaan yksilön omaan valintaan ja käsityksiin. Tämä ei tarkasti ottaen ole anarkistinen muotoilutapa, mutta on varmastikin sopusoinnussa sen kanssa.

Käsitykseni ihmisoikeuksista on seurausta siitä, mitä käsitän ihmisten olevan. Ihmiset ovat luontaisesti luovia olentoja. Luominen on paljolti Jumalaan ja taiteilijoihin liitetty sana, mutta kaikki ihmiset ovat luovia. Kielen käyttäminen on uskomattoman luovaa toimintaa – silloinkin, kun puhuja ei sano mitään erityisen mielenkiintoista. Ajattelu on luovaa – silloinkin, kun vain mietitään mitä mahtaa olla päivälliseksi tai moneltakohan päästään illalla kapakkaan. Maailmassa toimiminen on tavattoman luovaa – maailma muuttuu joka kerta, kun kävelen kadulla tai kun sisustan huoneeni

sen prosessia. Mutta muutos *on* mahdollinen ja tarpeellinen (se on vieläpä väistämätön) siinä mitassa kuin me voimme sen nykytilassa saavuttaa. Me lisäämme vallankumouksen elinvoimaisuutta elämällä *nyt* anarkististen – ja feminististen – periaatteiden mukaisesti, riippumatta meitä ympäröivästä tilanteesta. *Elä vallankumousta* on uskoakseni kuvaava iskulause.

En usko, että muutos tapahtuisi tuhoamalla ja vasta *sen jälkeen* luomalla. Tuhoaminen ja luominen ovat yksi ainoa hetki. Jonkin luominen merkitsee samanaikaisesti jonkin muun tuhoamista. Muuttaaksemme nykyisen yhteiskunnallisen rakenteen meidän täytyy tuhota se siten, että me samanaikaisesti korvaamme sen uudella yhteiskunnallisella rakenteella, joka on luotu sisältä käsin. Jokainen lanka, jonka me tässä kudomme uuteen kudokseen, pistää perinteisen kuvioinnin sekaisin, ja tässä jatkuvassa prosessissa vanhat mallit joutuvat lopulta väistymään. Jos tähän jossakin kohdassa tulee eteen todellisen muutoksen erityinen ja ratkaiseva hetki, niin se on seurausta äärettömän monista sellaisista hetkistä, jotka eivät ole olleet ratkaisevia: lukemattomien yksilöiden kamppailuista luoda ja elää vapaasti. Heidän moninaiset yrityksensä eivät ennaltamääritä tulevaa yhteiskuntaa, mutta nimenomaan näiden yritysten seurauksena vapaa yhteiskunta tulee lopulta onnistumaan. Anarkismi ja feminismi ovat molemmat tarpeellisia tapoja käsitteellistää ja saada aikaan sellainen muutos.

Hyödyllisimmän ja käytännöllisimmän työn tällä saralla ovat kuitenkin nykyään tehneet feministit. Anarkistit ja anarkismi hyötyisivät huomattavasti, jos he osallistuisivat sellaiseen enemmän.

Minulla on vielä yksi asia sanottavana yhteiskunnan uudelleenorganisoinnista yleensä ja siitä tavasta, jolla anarkistit ovat perinteisemmin hahmottaneet tätä prosessia. Perinteinen anarkistinäkemys on mennyt enemmän tai vähemmän siten, että ensin täytyy tuhota vallitseva yhteiskunta – lopettaa hallinto jne. – ennen kuin sen voi korvata jollakin toisenlaisella. Anarkistit ovat johdonmukaisesti huomauttaneet, että ennen vallankumousta olisi hyödytöntä ja keinotekoista ennaltamuotoilla vallankumouksen jälkeisen yhteiskunnan täsmällistä rakennetta, koska meidän, kahlehdittujen yksilöiden, on mahdotonta tietää miten vapaat yksilöt haluavat uudelleenorganisoida itsensä; ja joka tapauksessa heidän järjestäytymisensä täytyy tulla heidän oman aikansa intresseistä ja realiteeteista. Olen samaa mieltä tämän näkemyksen kanssa, mutta olen eri mieltä siitä, että sen vuoksi olisi välttämätöntä – tai edes mahdollista – odottaa vallankumouksen jälkeistä tilaa – milloin se sitten tuleekaan! – jotta voisi alkaa järjestämään yhteiskuntaa toiseen malliin. Utooppinen yhteiskunta ja nykyinen yhteiskunta eivät ole sellaisia staattisia kokonaisuuksia, että nyt vallitsee tämä ja sitten – bäng! vallankumous! – yhtäkkiä toinen. Yhteiskunta, erityisesti utooppinen yhteiskunta, ei ole staattinen rakenne – se on orgaaninen ja muuttuva prosessi. Yhteiskunta, joka on luonnollisesti organisoitunut ja jossa ihmiset ovat todella vapaita, ylläpitää eheyttään ja vapauttaan *uudelleen*organisoimalla itseään jatkuvasti. Se on jatkuvassa muutoksen tilassa. Tässä on toinen syy, miksi tällä hetkellä on mahdotonta muotoilla sitä millainen anarkistinen yhteiskunta olisi, koska se prosessina on monia *erilaisia* asioita ja se muuttuu jatkuvasti.

Samalla tavoin – sillä tämä pätee kaikkiin yhteiskuntiin, myös niihin jotka yrittävät vastustaa muutosta – yhteiskunta, jossa me elämme, on prosessi. Tärkeä osa hallinnon toiminnasta on sitä, että se yrittää estää meidän yhteiskunnassamme tapahtuvaa muutok-

uuteen uskoon. Siinä, kun päätän tehdä asian, ja siinä, kun teen sen, olen luonut, sillä olen aikaansaanut muutoksen. Olen tehnyt jotakin, mitä aikaisemmin ei ollut siksi mitä se on nyt. Luovuus on yksi niistä asioista, jotka olennaisimmin määrittävät meidät ihmisiksi. Ja me olemme todellisimmin ihmisiä ja todellisimmin vapaita pyrkiessämme määrittämään ja kehittämään luovaa potentiaaliamme. Uskoakseni tästä syystä Bakunin esitti, että vapaus on löydettävä yhteiskunnan *sisällä*, eikä eristettävä siitä. Ihmiset tarvitsevat vuorovaikutusta toisten ihmisten kanssa kehittääkseen luovaa potentiaaliaan. Meidän vapautemme ja luovuutemme, elämämme laatu, lisääntyy – eikä rajoitu – muiden vapaudesta ja luovuudesta.

Anarkismi myöntää syvällisellä tavalla yksilöille oikeuden elää elämäänsä luovasti ja olla vapaita. Se halveksii valtiota, koska valtion tehtävänä on rajoittaa – ellei peräti tuhota – yksilön luovuutta: hänen kykyään olla vapaasti vuorovaikutuksessa maailman kanssa. Anarkismi ei myöskään lankea liberaaliin ansaan, jossa valtiota pidetään jollakin tapaa välttämättömänä ennakkoedellytyksenä sille, että yksilöt voivat osallistua maailman menoon. Liberaalit filosofit kuten Rousseau (esimerkin mainitakseni) eivät pääse eroon valtion ideasta, koska heille yhteiskunnassa eläminen ei merkitse ihmisen luonnollista tilaa. Rousseaulle ihmiset ovat luonnostaan vapaita, mutta he kykenevät nauttimaan tästä vapaudestaan vain eristyksissä muista ihmisistä. Jos ihmiset haluavat liittyä yhteen, he voivat tehdä niin vain uhraamalla jotakin vapaudestaan: tekemällä sopimuksen keskinäisestä rajoittamisesta ja alistamalla itsensä hallinnolle: valtiolle.

Anarkistit ovat paljon onnekkaampia. Väittäessään, että yhteiskunta on luonnollinen tila, jossa ihmiset elävät, he onnistuvat saamaan sekä yhteiskunnan että vapauden. Yhteiskunta ei luonnollisena tilana tarvitse valtiota organisoimaan itseään. Yhteiskunta organisoi itse itsensä.

Itse asiassa valtio on vahingollinen organisoitumisen kannalta. Valtio – kaukana siitä, että se olisi ainoa asia, jonka vuoksi yhteiskunta voi olla olemassa – pyrkii tosiasiassa aktiivisesti yhteiskun-

nan hajottamiseen. Valtio pyrkii – ja luonnolleen uskollisena sen täytyy pyrkiäkin – rikkomaan ihmisten luonnolliset siteet ja uudelleenryhmittämään heidät palvelemaan omia hallinnollisia tarkoituksiaan. Ja näin tehdessään se tuhoaa ihmiset.

Joten enemmän tai vähemmän tästä syystä olen anarkisti: uskon, että ihmisyhteisö on luonnollinen ja itsensä organisoiva; että ihmiset toteuttavat itseään vapauden ja luovuuden myötä (samastan vapauden ja luovuuden toisiinsa); että vapaus ja luovuus voivat toimia vain silloin, kun ihmiset ovat luonnollisessa kanssakäymisessä toistensa ja maailman kanssa; ja että valtio väistämättä pyrkii estämään ihmisiä toteuttamasta näitä asioita rajoittaen yleisesti heidän vapauttaan ja myrkyttäen ilmanalan, jossa luovuus voisi kukoistaa.

Feministi olen pohjimmiltaan samoista syistä, mutta muotoilisin asian tässä yhteydessä hieman toisin. Feminismissäkin on kyse vapaudesta ja luovuudesta. Yksi feministien ensimmäisistä vaatimuksista ja yksi heidän ensimmäisistä kamppailuistaan oli oikeus koulutukseen. Kun koulutus mielletään hienoimmassa merkityksessään – ei indoktrinaation tapana, vaan mahdollisuutena kehittää itseään ja tutkiskella maailmaa – niin se on aivan olennainen osa inhimillistä luovuutta. Vaikka se ei tapahtuisikaan kouluissa (joissa valitettavasti sitä usein ei tapahdu lainkaan), on oppiminen meihin ihmisiin sisäänrakennettu intohimo. En voi edes kuvitella eläväni yhteiskunnassa, jossa minulle sanottaisiin, etten voi oppia lukemaan ja kirjoittamaan tai etten voi ajatella käsitteellisesti vain siksi, että olen nainen. Miten turhauttavaa! Kysehän *on* jossain määrin eri asiasta kuin että sanottaisiin, ettei voi opiskella, koska on köyhä tai koska on lähtöisin vääränlaisista oloista – nekin ovat sikamaisia törkeyksiä, mutta ne eivät viillä sielua aivan samalla tavalla. Tuolloin kyse on ulkoisista tekijöistä, ja vaikka ne rajoittavatkin, ne eivät pysty kajoamaan kaikkein sisimpään. Mutta jos sanotaan, ettet voi saada koulutusta ja että tosiasiassa olet myös kyvytön saamaan sitä johtuen sukupuolestasi – tämä on hyökkäys sisäistä todellisuuttasi vastaan. Jos vielä koko yhteiskunta tukee tällaista näkemystä, miten vaikea sitä vastaan onkaan kamppailla!

voi koskaan mukauttaa naisia samalla tavoin kuin se voi mukauttaa miehet (joskin huomautan, ettei se ole kovin hyvä miehillekään!) Itse rakenne täytyy siis muuttaa. Nykyisistä feministikirjoituksista suuri osa on suuntautunut tutkimaan käytännön tapoja yhteiskunnan rakenteen perustavanlaatuiseksi ja monitahoiseksi muuttamiseksi. Feminismin perimmäinen tavoite on saavuttaa jotakin hyvin paljon anarkistista utopiaa muistuttavaa: itsensä organisoiva yhteiskunta, joka perustuu vapaaseen kanssakäymiseen ylivallan sijasta.

Anarkismi ei ole onnistunut käyttämään kaikkia mahdollisuuksiaan, kun se on rajoittautunut hallinnon kritiikkiin eikä ole tarpeeksi syvällisesti lähtenyt tarkastelemaan yhteiskunnan rakennetta kokonaisuutena. Monet nykyanarkistit ovat irtaantumassa siitä ajatuksesta, että ”vallankumous” ratkaisisi kaiken. Tämä ajatus on joka tapauksessa puutteellinen. Anarkistinen kritiikki valtiota kohtaan on erinomaista, mutta kuten jo aiemmin huomautin, ei valtio tarkoita pelkästään nykyisen – tai minkään – hallinnon ministeriöitä ja byrokratioita. Valtio on toimintatapa, jolla tämä yhteiskunta on organisoitu. Jotta anarkistinen vallankumous voitaisiin saavuttaa ja jotta se onnistuisi ja kestäisi, yhteiskunta täytyy uudelleenorganisoida perustojaan myöten ja yksilöiden täytyy perusteellisesti uudelleenarvioida toimintatapansa. Minä en nyt väitä – haluan tehdä tämän selväksi, sillä feministejä usein syytetään sellaisesta – että jos seksismi tuodaan julki, niin kaikki muu seuraisi siitä. Väitän, että muutoksen puolesta käytävän taistelun täytyy tapahtua joka tasolla – ei pelkästään politiikassa, mielenosoituksissa tai muissa vastaavissa, vaan myös henkilökohtaisten suhteiden piirissä. Feministit ovat aina osanneet käsitellä asioita monilla eri tasoilla ja yhteiskunnan monilla eri osa-alueilla. Sen kaltainen moniulotteinen lähestymistapa on erittäin tärkeää ja erittäin tehokasta. Mielestäni anarkistit hyötyisivät paljon, jos he kiinnittäisivät sellaiseen suurempaa huomiota. Anarkismiin kuuluu ehdottomasti, että yhteiskunnan hierarkkiset rakenteet pyritään murtamaan olipa niitä sitten missä tahansa. Tästä juuri anarkismissa on kyse.

sisäistä kamppailua ja kamppailua välittömässä lähipiirissä, jotta mitään voidaan saavuttaa pitkällä tähtäimellä.

Seksismi on oire hierarkian sisäistämisestä. Siihen liittyvät kysymykset täytyy tuoda julki nyt eikä myöhemmin. Anarkismin kannalta ne ovat nimenomaan keskeisiä eikä marginaalisia kysymyksiä. Feminismi ei ole mikään naiskysymys – se on yhteiskunnallinen kysymys. Sen perimmäinen tavoite ei ole sen vähempää kuin yhteiskunnan täydellinen uudelleenrakentaminen egalitaaristen ja hierarkiattomien suuntaviivojen mukaisesti. Tämä on jotakin sellaista, mistä anarkistien pitäisi olla erittäin kiinnostuneita.

Kun nyt puhun feminismistä, puhun tietenkin omasta feminismin näkemyksestäni, mutta nykyfeinistien enemmistöllä, etenkin sen avantgardella, on aivan vastaavanlaisia näkemyksiä. Feministipiireissä on puhuttu paljon hierarkiasta varsinkin 80-luvulta lähtien. Feminismi itse sai alkunsa, koska naiset halusivat yksinkertaisesti oikeuden olla vapaita ja tutkia omia luovia mahdollisuuksiaan: elää kuten ihmiset. On totta, että feminismissä on paljolti ollut kysymys siitä, että naiset pääsisivät nauttimaan julkisen yhteiskunnan hedelmiä – varallisuutta, valtaa, koulutusta – usein ilman sen kummempaa pyrkimystä muuttaa merkittävästi yhteiskuntaa. En voi arvostella näitä pyrkimyksiä kovinkaan ankarasti, koska olen itse hyötynyt niistä tavattoman paljon: esimerkiksi vain 50 vuotta sitten minun olisi ollut erittäin vaikea päästä yliopistoon. Naisten integroiminen vallitsevaan yhteiskuntarakenteeseen ei kuitenkaan ole feminismin perimmäinen tavoite. Sitä mukaa, kun naiset ovat päässeet paremmin osallisiksi koulutuksesta, yhteiskunnallisista ryhmistä ja julkisuudesta, sitä mukaa heistä on kasvavassa määrin tullut kyvykkäämpiä ilmaisemaan ja tutkimaan sitä, mikä tuo perimmäinen tavoite on. Sillä mitä varten seksismiä on ylipäänsä olemassa?

Sitä on olemassa, koska yhteiskuntamme perustuu herruuden periaatteelle. Sitä on olemassa, koska yhteiskunta on järjestetty hierarkkisesti. Naisille ei riitä se, että he integroituvat tähän hierarkkiseen rakenteeseen; perimmältään rakenne on sellainen, ettei se

Kyse ei ole pelkästään taistelusta saada oikeus koulutukseen, vaan on todistettava kelpoisuutensa ihmisenä. Tätä feminismi paljolti merkitsee, ja tästä se on joutunut paljolti kamppailemaan: naisten tunnustamisesta ihmisinä ja sen tunnustamisesta, että heillä on samat kyvyt vapauteen, älyyn ja luovuuteen kuin kaikilla ihmisillä.

Anarkismissahan halutaan kaikkien olevan luovia ja vapaita – elävän siten kuin he itse katsovat sopivaksi – joten mikseivät naiset yksinkertaisesti turvaudu anarkismin suojiin? Miksi olla feministi *samalla* kun on anarkisti?

Anarkisti-, sosialisti- ja kommunistipiireissä on aina riittänyt puhetta siitä, onko erillinen feministiliike ylipäänsä lainkaan tarpeellinen ja eikö se todellisuudessa ole vain omiaan vähentämään solidaarisuutta ja luomaan yleistä hajaannusta. (Huomautan, että jälleen kerran naisia vaaditaan todistamaan kelpoisuutensa.) Yleinen väite on – tai on ollut – että anarkismi, sosialismi ja/tai kommunismi pyrkivät muuttamaan jokaisen asemaa ja että vasta vallankumouksen jälkeen, kun vapaa yhteiskunta on syntynyt, voi naisten tilanne parantua. Siksi naisten tulisi olla kiltisti, liittyä vallankumoukseen ja lopettaa sellaisista asioista puhuminen, jotka vain luovat hajaannusta ja joita ei voida tässä tilanteessa ratkaista.

Monistakaan syistä tämä yleinen väite ei ole koskaan ollut hyväksyttävissä. Yksi syy on se, että seksismin ongelman syrjäänsysääminen on jättänyt ongelman suurelta osin käsittelemättömäksi vasemmistopiireissä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että siellä missä seksismiä on – ja missä se on hyvin läpitunkevaa – se jää suurelta osin kyseenalaistamatta. Monet naiset ovat häipyneet anarkisti- tai vasemmistoryhmistä ja valinneet sen sijaan toiminnan suljetuissa naisryhmissä, mutta eivät sen vuoksi (kuten monet tuntuvat uskovan), että he vihaisivat miehiä, vaan koska todellakin naisten on käytännöllisesti katsoen mahdotonta toimia anarkisteina, vallankumouksellisina tai edes ihmisinä ryhmässä, jossa on seksismiä, mutta jossa sitä ei käsitellä. Luin äskettäin artikkelin SPD:sta [Sozialdemokratische Partei Deutschlands, so. Saksan SDP] ja oli todella järkyttävää huomata mitä naiset joutuivat kestä-

mään tuossa liikkeessä. Naisia halvennettiin avoimesti SPD:n lehdissä. Eräs mies ilmoitti lopulta, että jos naisten annettaisiin kulkea ympäriinsä hyökkäilemässä miehiä vastaan sukupuolena yhtä loukkaavasti ja ilkeästi kuin miten miesten on annettu hyökätä naisia vastaan, niin hänen täytyisi yksinkertaisesti erota liikkeestä. Monet naiset olivat aivan samaa mieltä ja joutuivat lopulta vallankumoushenkisyydestään huolimatta – tai pikemminkin siitä syystä – irtaantumaan liikkeestä.

Jopa vapaamielisiksi mielletyissä anarkistiryhmissä naiset ovat saaneet osakseen samanlaista kohtelua. Muistan erään vierailevan naisen kysyneen yhdeltä anarkistiryhmältä, jossa olin mukana 80-luvun alussa, miksi mukana on niin vähän naisia. En silloin uskaltanut lausua mielipidettäni, koska yleinen kokemukseni tuosta ryhmästä oli, että aina kun niin tein, niin siitä ei joko piitattu lainkaan tai sitten sitä halveksittiin; mutta että asia oli näin, oli juuri syy siihen miksi niin harvoja naisia oli paikalla. (Lopulta jätin sen ryhmän itsekin samasta syystä ja siksi, että olin oppinut – niin sitä nuorena oppii – että minun sopiva roolini tuossa ryhmässä oli istua hiljaa ja pönkittää miesten egoja heitä tarkkaavaisesti kuuntelemalla.)

Tosiasia on, että jos olet nainen, joka on politisoitunut – tai jopa radikalisoitunut – niin haluat toimia rakentavasti aivan kuten jokainen haluaa, ja jos menet ryhmään mukaan ja huomaat siellä joutuvasi sietämään samanlaista häiriköintiä kuin miehiltä muuallakin (jotka eivät ainakaan *väitä* olevansa valistuneita), on se todellakin uskomattoman turhauttavaa. Et voi toimia tehokkaasti, koska sinua estetään jatkuvasti, joten lopulta viet itsesi ja toimintasi toiseen ryhmään – epäilemättä tässä vaiheessa jo sellaiseen, jossa on feminististä tietoisuutta – jolloin voit tosiasiassa saada jotakin aikaankin.

Se, että miehet ja naiset, joilla on samanlaiset päämäärät, eivät pysty toimimaan yhdessä sekaryhmässä, on onnetonta ja jokseenkin naurettavaa. Mutta tämä tilanne säilyy niin kauan, kunnes vasemmistoryhmissä toimivat ihmiset alkavat kautta linjan elää ihanteidensa mukaan. Osaltaan tämä tarkoittaa sitä, ettei seksismiä enää pidetä marginaalisena kysymyksenä, joka ratkaistaan sitten joskus myöhemmin. Ihmistä ei voi pitää vapaustaistelijana, jos hän samanaikaisesti osallistuu sorron jatkumiseen.

Toinen syy, miksi feinististen kysymysten syrjäänsysääminen ei ole hyväksyttävää, on se, että naisten sorto on todella erilaatuista kuin köyhien ja työväenluokkien sorto. Naisten sorto on pikemminkin rasismin kaltaista, sillä rasismissakin on kyse ihmisten alentamisesta ja heidän kelpoisuutensa mitätöinnistä – länsimaisessa kulttuurissa niiden ihmisten, jotka eivät ole ”valkoisia”. Mutta rasismin ja seksismin välillä on myös ero johtuen siitä omituisesta tavasta, jolla naiset erotetaan – kuitenkin samalla sisällyttämällä – jokaisesta yhteiskunnasta. Seksismi läpäisee kaikki luokka- ja etniset rajat. Se hyökkää sisältä käsin.

Ei yksinkertaisesti ole totta, että vallankumouksen myötä seksismi spontaanisti katoaisi yhteiskunnasta. Anarkistisen vallankumouksen ajatukseen on minusta aina sisältynyt se pulma, että vaikka onkin hyvä tehdä hallinnosta loppu, niin jos yhteiskuntaa ei ole onnistuttu muuttamaan perin juurin, hallinnon tuhoaminen luo vain valtatyhjiön, jonka kyllä jokin toinen hallinto lopulta täyttää. Hallinto ei ole vain ryhmä ihmisiä – esimerkiksi Westminsterissä istuvat ihmiset – he tulevat ja menevät, mutta hallinto säilyy. Hallinto on *käsite*, joka tunkeutuu yhteiskunnan jokaiseen aspektiin ja joka tasolle. Hallinto on ilmausta siitä, miten tämä yhteiskunta rakentuu: se rakentuu hierarkkisesti. Jos halutaan muuttaa mitään – jos halutaan muuttaa kaikki – täytyy muuttaa tämä hierarkkinen rakenne. Mutta kun hierarkiaa on joka paikassa, jopa ihmisten mielissä. Valitettavasti jopa monien anarkistien mielissä. Me ajattelemme ja toimimme tässä yhteiskunnassa hierarkkisesti ja on tavattoman vaikeaa olla tekemättä niin. Silti vain hierarkiattomasti toimimalla voi todellista muutosta tapahtua. On hyvä pitää vallankumous käynnissä, koska on välttämätöntä ylläpitää jännitettä kerrostuneen yhteiskuntamme joka tasolla, jotta lopulta kaikki tasot romahtavat kasaan. Yhtälailla täytyy kuitenkin ylläpitää